

Նկատառումներ և առաջարկություններ

«Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 3-ի N 1332-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի վերաբերյալ

<https://www.e-draft.am/projects/3538>

Որոշման նախագծի՝

1. առաջին կետում «Հանրապետության արդարադատության նախարարությունը ներկայացնել» բառերից հետո ավելացնել «մշտադիտարկման, մշտադիտարկման և գնահատման» բառերը:
 2. 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերում (որոշման նախագծի հավելված 1-ի 73-րդ, 80, 87-88-րդ կետեր) համապատասխանաբար հակակոռուպցիոն կոմիտեի, ՀՀ Գլխավոր դատախազության կազմում ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործով մասնագիտացված ստորաբաժանման և հակակոռուպցիոն մասնագիտացված դատարանների ստեղծման ռազմավարական դրույթներում, համապատասխան օրենքների ընդունմամբ, հետին թվով խմբագրումների իրականացումը ռազմավարության մոնիթորինգի և միջոցառումների ծրագրի կատարողականի գնահատման տեսանկյունից գտնում ենք ոչ ճիշտ:
 3. 8-րդ կետում (որոշման նախագծի հավելված 1-ի 103-րդ կետ), առանձին պարբերությամբ ավելացնել կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին «Կուսակցությունների մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ԱԺ-ի կողմից ընդունված 2020 թվականի դեկտեմբերի 29-ի թիվ ՀՕ-1-Ն օրենքով կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին վերաբերելի դրույթները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2022 թվականի հունվարի 1-ից [DocumentView \(arlis.am\)](https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?doc=10384): Մասնավորապես՝ նշված օրենքով նախատեսվում է կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին վերապահել կուսակցությունների ֆինանսական միջոցների աղբյուրների և ծախսերի, ինչպես նաև գույքի վերաբերյալ հաշվետվության հրապարակումը և կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին հաշվետվության ներկայացումը, կուսակցության տարեկան հաշվետվության ստուգումը, նպատակային ֆինանսավորման միջոցների օգտագործման նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը, պետական նպատակային ֆինանսավորում տրամադրելու հիմքերի առկայության կամ բացակայության մասին որոշման ընդունումը, բանկային ավանդից կամ կուսակցության հիմնադրած զանգվածային լրատվության միջոցի կամ հրատարակչական կազմակերպության գործունեությամբ ստացված և կուսակցությանը փոխանցված եկամտի մասին տեղեկատվության ստուգումը, ինչպես նաև Կուսակցությունների տարեկան հաշվետվությունների աուդիտի կազմակերպման գործառույթները:
- Միաժամանակ, «Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» օրենքում լրացումներ կատարելու մասին 2021 թվականի մայիսի 7-ին ընդունված ՀՕ-208-Ն օրենքով հանձնաժողովին վերապահված գործառույթները ավելացվում են նաև «10) «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով նախընտրական հիմնադրամներ կատարվող նվիրատվությունների, ծախսերի և դրանց հաշվարկման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման, 11) «Հանրաքվեի մասին» սահմանադրական օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով քարոզչու-

թյան ֆինանսավորման հիմնադրամներ կատարվող նվիրատվությունների, ծախսերի և դրանց հաշվարկման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման,¹²⁾ «Տեղական հանրաքվեի մասին» օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով քարոզչության ֆինանսավորման հիմնադրամներ կատարվող նվիրատվությունների, ծախսերի և դրանց հաշվարկման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման» գործառնությունները: Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի վերոնշյալ նոր գործառնությունները ուժի մեջ կմտնեն 2023 թվականի հունվարի 1-ից <https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?docid=153071>:

Ելնելով վերոնշյալից՝ առաջարկվում է՝

- համապատասխան լրացումներ կատարել որոշման նախագծի հավելված 1-ի 68-րդ կետում՝ կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին վերապահվելիք նոր գործառնությունների շարքում, ինչպես նաև հավելված 2-ի 20-րդ միջոցառման 2021-2022թթ. ակնկալվող արդյունքներում՝ ավելացնելով «Կուսակցությունների մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին», ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք», «Հանրաքվեի մասին» ՀՀ սահմանադրական օրենքներից և «Տեղական հանրաքվեի մասին» օրենքից բխող կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին վերապահված գործառնությունների իրականացումը ապահովող ենթաօրենսդրական ակտերի նախագծերի մշակման և հաստատման արդյունք, իսկ վերահսկող ցուցիչների սյունակում՝ նշելով օրենսդրական և գործնական մակարդակներում դրանց կիրառման իրականացումը հավաստող գնահատման ցուցիչներ:
4. 12-րդ կետում (որոշման նախագծի հավելված 1-ի գլուխ 5-ի 133-րդ կետ) նախատեսված գնահատման տոկոսային միջակայքերը անտրամաբանական գնահատման առիթ կարող են հանդիսանալ: Օրինակ՝ 31%-ով կատարվածը, ըստ նախագծի, կարելի է գնահատել մասնակի կատարված: Ընդ որում, տոկոսային հարաբերակցությամբ գնահատման հիմքերը, պայմանները, բաղադրիչները չեն տրվում, որոնց պարագայում գնահատումը կրելու է խիստ սուբյեկտիվ և խտրական բնույթ: Միաժամանակ, ներկայացված մեխանիզմը թերի է այն պատճառով, որ ռազմավարության կատարման գնահատման ձևական ու բովանդակային կողմերը տարանջատված չեն:

Ելնելով վերոնշյալից՝ առաջարկվում է՝

- սահմանել գործոնային մակարդակում յուրաքանչյուր միջոցառման կատարման գնահատման արդյունքների՝ «Կատարված է ամբողջությամբ», «Կատարված է մեծամասամբ», «Կատարված է մասնակի» և «Կատարված չէ» գնահատականների ոչ միայն տոկոսային միջակայքերը, այլև գնահատման չափորոշիչները: Մասնավորապես՝
- **«Կատարված է ամբողջությամբ»** գնահատականը նշվում է, երբ դիտարկվող ժամանակահատվածի համար միջոցառմամբ նախատեսված ակնկալվող արդյունքը ապահովված է ամբողջությամբ, գնահատման ցուցիչի մեծությունը համապատասխանում է փաստացի կատարվածին, գործնականում նախանշված արդյունքը իրականացվում է:
- **«Կատարված է մեծամասամբ»** գնահատականը նշվում է, երբ դիտարկվող ժամանակահատվածի համար միջոցառմամբ նախատեսված ակնկալվող արդյունքը ապահովված է, սակայն գնահատման ցուցիչի մեծությունը դեռևս չի

համապատասխանում պլանավորված մեծությանը և գործնականում նախանշված արդյունքը լիովին չի իրականացվում:

- **«Կատարված է մասնակի»** գնահատականը նշվում է, երբ դիտարկվող ժամանակահատվածի համար միջոցառմամբ նախատեսված արդյունքների ապահովման ուղղությամբ որոշ աշխատանքներ կատարվել են, սակայն գնահատման ցուցիչի մեծությունը դեռևս ապահովված չէ, գործնականում նախանշված արդյունքը չի իրականացվում:
 - **«Կատարված չէ»** գնահատականը նշվում է, երբ դիտարկվող ժամանակահատվածի համար միջոցառմամբ նախատեսված որևէ աշխատանք իրականացված չէ կամ իրականացված են ընդամենը կազմակերպչական քայլեր:
 - Միաժամանակ առաջարկվում է սահմանված տոկոսային միջակայքերը դուրս բերել որոշման նախագծից, այն սահմանել նախարարի կողմից հաստատվող մեթոդական ցուցումներով:
5. Նույն կետում (որոշման նախագծի հավելված 1-ի գլուխ 5-ի 137-րդ կետ) «վերլուծելուց» բառը փոխարինել «քննելուց» բառով, քանի որ հակակոռուպցիոն քաղաքականության խորհրդի հիմնական գործառույթը միայն հակակոռուպցիոն քաղաքականության հարցերի, այդ թվում՝ «հակակոռուպցիոն ռազմավարությունների և ծրագրերի կատարողականները և մոնիթորինգի արդյունքները» քննարկելն է:
6. Նույն կետում (որոշման նախագծի հավելված 1-ի գլուխ 5-ի 140-րդ կետ) «Մշտադիտարկման և գնահատման եզրափակիչ զեկույցի շրջանակներում վերջնական արդյունքների գնահատման հիմնական ցուցիչներն են Թրանսփարենսի Ինթերնեշլ կոռուպցիայի ընկալման համաթիվը (հիմքային՝ 2018 թվական-35, 2022 թվական-55) և Համաշխարհային բանկի կոռուպցիայի վերահսկման ցուցիչը (հիմքային՝ 2018 թվական-42.79, 2022 թվական-10% աճ)» պարբերությունից այն տպավորությունն է, որ վերոնշյալ ցուցիչները գնահատվելու են միայն եզրափակիչ զեկույցի կամ հաշվետվության ժամանակ: Մինչդեռ, ԹԻ կոռուպցիայի ընկալման ինդեքսը և ՀԲԻ կոռուպցիայի վերահսկման ինդեքսները հանդես են գալիս հակակոռուպցիոն ռազմավարությամբ սահմանված հիմնական նպատակների, այն է՝ «կոռուպցիան ծնող պատճառների վերհանումը և դրանց վերացումը, կոռուպցիայի նկատմամբ հասարակության և հանրային ծառայողների անհանդուրժողական վերաբերմունքի սերմանումը և տարածումը, կոռուպցիայի համատարած և շարունակական նվազեցումը» գնահատման համար: Բացի այդ, որպեսզի կարողանանք մշտադիտարկման և գնահատման զեկույցների կամ հաշվետվությունների միջոցով հետևենք սահմանված նպատակների և դրանց գնահատման ցուցիչների փոփոխությանը, ապա անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր տարվա մշտադիտարկման զեկույցներում ունենալ ԹԻ կոռուպցիայի ընկալման և ՀԲԻ կոռուպցիայի հսկողության ինդեքսների մեծությունների գնահատականները (դրանք հրապարակվում են ամեն տարի) և գնահատենք այն հիմնական միջոցառումների կամ խնդիրների լուծման արդյունքները, որոնք միջանկյալ կամ գործնային մակարդակներում ապահովել կամ պայմանավորել են նշված ինդեքսների փոփոխությունը:

Ելնելով վերոնշյալից առաջարկվում է՝

- Ռազմավարության հավելված 1-ի 53-րդ կետում ավելացնել պարբերություն՝ «Հակակոռուպցիոն ռազմավարության հիմնական նպատակի իրականացման վերջնական արդ-

յունքները կգնահատվեն Կոռուպցիայի ընկալման համաթիվ (ԹԻ) և Կոռուպցիայի հսկողության համաթիվ (ՀԲԻ) ցուցիչներով: Հակակոռուպցիոն ռազմավարության և դրա իրականացման 2019-2022թթ. միջոցառումների ծրագրի վերջնական արդյունքների թիրախները սահմանվում են.

- Կոռուպցիայի ընկալման համաթիվ (ԹԻ)՝ 2018՝ 35, 2022թ.՝ 55 միավոր
- Կոռուպցիայի հսկողության համաթիվ (ՀԲԻ)՝ 2019 50՝ 2022թ. 10 տոկոսային կետով աճ» բառերը» խմբագրությամբ:
- Որոշման նախագծի հավելված 2-ի «5. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄԸ, ՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒ ԴՐԱ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ» բաժնի «Եզրափակիչ վերստուգիչ ցուցիչը» սյունակից դուրս բերել նշված ցուցիչները, քանի որ դրանք չեն բնութագրում մշտադիտարկման խնդիրները, առավել ևս հաղորդակցության միջոցառումների արդյունքները:

Որոշման նախագծի հավելված 2-ի՝

7. 7-րդ և 8-րդ միջոցառումներով նախանշված է 15,000 և ավելի բնակչություն ունեցող համայնքներում և պետական կառավարման մարմիններում իրականացնել «Կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատումների հիման վրա պետական և ՏԻ մարմիններում հակակոռուպցիոն, այդ թվում՝ ներքին բարեվարքության գործողությունների ծրագրերի մշակում» միջոցառումները, որոնց կենսագործման գործընթացը ցույց է տալիս, որ 2019-2022 թթ. ակնկալվող արդյունքները իրականանալի չեն: Մասնավորապես՝ դեռևս Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը չի հաստատել պետական կառավարման մարմիններում կոռուպցիոն ռիսկերի հիման վրա հակակոռուպցիոն ծրագրերի մշակման մեթոդաբանությունը: Համանման պատկեր է նաև ՏԻ մարմիններում: Մինչ օրս, ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունը չի հաստատել 15,000 և ավելի բնակչություն ունեցող համայնքներում կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատում իրականացնելու մեթոդաբանությունը: Բացի այդ, ԹԻՀԿ-ի կողմից 2020 թ. իրականացրած ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության «Կենսաթոշակային ապահովման ոլորտում կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման և դրա հիման վրա կազմված հակակոռուպցիոն միջոցառումների պլանի նախագծի» մշակման ժամանակ պարզ դարձավ, որ պետական մարմինները նախանշված ժամկետներում պատրաստ չեն ինքնուրույն, ինքնագնահատման եղանակով իրականացնել կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտում և գնահատում: Ներկայումս, ԹԻՀԿ-ն ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայության գրասենյակի հետ համատեղ իրականացնում է «քաղաքացիական ծառայության ոլորտում կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատում»: Այս տեսանկյունից նախագծի 7-րդ և 8-րդ միջոցառումների 2021 և 2022 թթ. համար նախանշված ակնկալվող արդյունքները և գնահատման ցուցիչները իրատեսական չեն: Մասնավորապես, կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման և հակակոռուպցիոն ծրագրերի մշակման մեթոդաբանության բացակայության պայմաններում իրականանալի չէ 8 համայնքներում և 13 պետական մարմիններում մինչև 2022 թ. վերջը նման հակակոռուպցիոն ծրագրերի մշակումը և իրականացումը: Բացի այդ, դեռևս օրենսդրորեն լուծված չէ պետական և ՏԻ մարմիններում կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման ու գնահատման ու դրանց հիման վրա հակակոռուպցիոն, այդ թվում՝ ներքին բարեվարքության գործողությունների ծրագրերի մշակման գործընթացը համակարգող կամ պատաս-

խանատու կառույցի հարցը: Անհրաժեշտ է նաև հստակեցնել կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի համակարգման գործառույթը այս գործիքի կիրառման գործում:

Ելնելով վերոնշյալից առաջարկվում է՝

- որոշման նախագծի հավելված 2-ի 7-րդ և 8-րդ միջոցառումների 2021 և 2022 թթ. ակնկալվող արդյունքները վերաշարադրել այն հաշվով, որ 2021 թ. վերջին ունենանք կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի կողմից հաստատված կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման և դրա հիման վրա հակակոռուպցիոն, այդ թվում՝ բարեվարքության միջոցառումների ծրագրի մշակման մեթոդաբանությունը, իսկ 2022 թ. համար՝ հաստատված մեթոդաբանությունը փորձարկվի կոռուպցիոն ռիսկերի տեսանկյունից առավել խոցելի ոլորտներում և գործընթացներում, ինչպիսիք կարող են լինել պետական և ՏԻ մարմինների անձնակազմերի համալրման, պետական և համայնքային գնումների ու աճուրդների կազմակերպման, լիցենզիաների ու թույլտվությունների տրամադրման ոլորտները կամ հանրային ծառայության առանձին տեսակները:
 - Դրա հետ մեկտեղ 2022 թ. համար նախատեսել օրենսդրական ակտերի մշակման գործընթաց՝ պայմանավորված կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին պետական և ՏԻ մարմիններում կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման և դրա հիման վրա հակակոռուպցիոն միջոցառումների ծրագրի մշակման գործընթացի նկատմամբ համակարգման և առաջնահերթությունների սահմանման գործառույթ վերապահելու մասով:
 - Այս հարցով նպատակահարմար է կազմակերպել քննարկում՝ շահառու պետական և ՏԻ մարմինների, ինչպես նաև միջոցառման պատասխանատու, շահագրգիռ հասարակական ու դոնոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ՝ քննարկելու կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատման հիման վրա հակակոռուպցիոն ծրագրերի մշակման մեթոդաբանության նախագիծը, ինչպես նաև ընտրելու փորձնական կարգով գնահատման ենթակա ոլորտների պետական մարմինները և համայնքները:
8. 16-րդ միջոցառմամբ նախատեսվում է բարձրացնել «Հակակոռուպցիոն կարգավորման ազդեցության գնահատման համակարգի արդյունավետությունը»: ԹԻՀԿ-ի կողմից սույն թվականի հոկտեմբերի 1-ին «Իրավական ակտերի հակակոռուպցիոն գնահատման տեսլականը» թեմայով կազմակերպված քննարկումը ցույց տվեց, որ
- հակակոռուպցիոն ռազմավարությամբ և դրա իրականացման 2019-2022 թթ. միջոցառումների ծրագրի 16-րդ միջոցառմամբ բնութագրվող «Իրավական ակտերի և դրանց նախագծերի հակակոռուպցիոն կարգավորման ազդեցության գնահատմանն առնչվող ՀՀ կառավարության առանձին փաստաթղթերում կիրառվող կամ օգտագործվող հասկացությունները (մասնավորապես՝ *հակակոռուպցիոն բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատում, հակակոռուպցիոն կարգավորման ազդեցության գնահատում, հակակոռուպցիոն ազդեցության գնահատում*)» եզրույթները չեն բնորոշում և բխում ՀՀ կառավարության 2019 թվականի սեպտեմբերի 26-ի N 1323-Լ «Կարգավորման ազդեցության գնահատման ապակենտրոնացված համակարգի ներդրման հայեցակարգը և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշմամբ սահմանված հակակոռուպցիոն կարգավորման ազդեցության հայեցակարգի նպատակներից, լուծման ենթակա

խնդիրներից, հատկապես կարգավորման ազդեցության գնահատման մեթոդաբանությունից,

- 16-րդ միջոցառմամբ սահմանված հակակոռուպցիոն կարգավորման ազդեցության գնահատումը ենթադրում է իրավական ակտերի նախագծերում և գործող օրենսդրական ակտերում «կոռուպցիոն գործոնների առկայության բացահայտում, դրանց վերացմանը կամ հնարավոր նվազագույնի հասցմանն օժտված աշխատանքների իրականացման գործընթաց»։ Վերջինս միջազգային փորձի¹ տեսանկյունից համապատասխանում է «corruption proofing - հակակոռուպցիոն փորձաքննություն» եզրույթին,
- իրավական ակտերի նախագծերի և գործող օրենսդրական ակտերի ex-ante և ex-post հակակոռուպցիոն փորձաքննությունը ներկայումս իրականացնում է ՀՀ արդարադատության նախարարության «Իրավական ակտերի փորձաքննության գործակալությունը», որը տարվա ընթացքում ստանում է ավելի քան 6000 իրավական ակտերի նախագծեր՝ չնայած օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության ենթակա օրենսդրական ակտերի նախագծերի համար սահմանված ֆիլտրերի։ Գործակալությունը, ըստ էության, աշխատում է խիստ ծանրաբեռնված և կարիք ունի կոնկրետ ոլորտներում փորձ ունեցող իրավաբանների և ներկայումս գործակալությունը դադարեցրել է ՀՀ կառավարության 2009 թ. հոկտեմբերի 22-ի «Նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն բնագավառում կարգավորման ազդեցության գնահատման իրականացման կարգը հաստատելու մասին» N 1205-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով փորձաքննության իրականացումը,
- այս տեսանկյունից խիստ արդիական է կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին իրավական ակտերի նախագծերի (ex-ante) հակակոռուպցիոն փորձաքննության իրականացման գործառնությունի վերապահումը, որը միաժամանակ հնարավորություն կտա զարգացնելու կոռուպցիայի կանխարգելման գործիքակազմերը,
- գործող իրավական ակտերի հակակոռուպցիոն փորձաքննությունը կարող է իրականացվել կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին վերապահվելիք «կոռուպցիոն ռիսկերի գնահատումների հիման վրա պետական և ՏԻ մարմիններում հակակոռուպցիոն, այդ թվում՝ ներքին բարեվարքության գործողությունների ծրագրերի մշակում» համակարգման գործառնությունի ներքո։ Կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտման ու գնահատման մեթոդաբանությունը ներառում է տվյալ ոլորտի իրավական ակտերի հակակոռուպցիոն փորձաքննության պահանջները, իսկ պետական և ՏԻ մարմինները ինքնագնահատման եղանակով հնարավորություն կունենան իրականացնելու ընտրված ոլորտներում կոռուպցիոն ռիսկերի բացահայտում, գնահատում և հակակոռուպցիոն միջոցառումների մշակում,
- կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն փորձաքննության գործառնությունի վերապահման պայմաններում անհրաժեշտություն է առաջանալու սահմանել իրավական ակտերի նախագծերի ընտրանքի, հանձնաժողովին այդ հարցով դիմողների շրջանակի, հանձնաժողովի

¹ Anti-Corruption Assessment of Laws (“Corruption Proofing”). https://www.rai-see.org/php_sets/uploads/2020/11/Comparative_Study-Methodology_on_Anti-corruption_Assessment_of_Laws.pdf

կողմից կայացվելիք հակակոռուպցիոն փորձաքննության եզրակացությունների չափորոշիչները,

- առանձին կարգավորման անհրաժեշտություն է պահանջելու կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին համապատասխան ռեսուրսներով, այդ թվում՝ հակակոռուպցիոն փորձաքննության համար մասնագետների ներգրավման, նորարարական մոտեցումների և թվային տեխնոլոգիաների կիրառման, կոռուպցիայի դեմ պայքարում մասնագիտացված կառույցների, գիտական, կրթական հաստատությունների ու հասարակական կազմակերպությունների կարողությունների օգտագործման հնարավորություններով ապահովելը:

Ելնելով վերոնշյալից՝ առաջարկվում է որոշման նախագծի հավելված 1-ում կատարել հետևյալ փոփոխությունները՝

- կետ 55-ի 4)-րդ ենթակետում «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «հակակոռուպցիոն փորձաքննության և» բառերով,
 - կետ 68-ի 1)-ին ենթակետում «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «փորձաքննության և» բառերով,
 - կետ 94-ի 4)-րդ ենթակետում «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «փորձաքննության և» բառերով,
 - 4.1.4 և 6.3.6 բաժինների վերնագրերում «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «փորձաքննության և» բառերով,
 - Կետ 111-ում «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «հակակոռուպցիոն փորձաքննության և» բառերով,
 - կետ 112-ի առաջին նախադասության մեջ «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «փորձաքննությանը և գնահատմանը» բառերով, իսկ երկրորդ նախադասության մեջ «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «փորձաքննության և» բառերով,
 - Որոշման նախագծի հավելված 2-ի 16-րդ միջոցառման վերնագրում, ակնկալվող արդյունքը և միջոցառման վերստուգիչ ցուցիչը սյունակների ամբողջ տեքստում «կարգավորման ազդեցության» բառերը փոխարինել «փորձաքննության և» բառերով:
 - Միաժամանակ, 2022 թ. համար նախատեսել օրենսդրական ակտերի մշակման գործընթաց, պայմանավորված կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին իրավական ակտերի նախագծերի հակակոռուպցիոն փորձաքննության և գնահատման գործառնությունի վերապահման, այդ գործառնությունի իրականացման մասով համապատասխան ռեսուրսներով ապահովման, հակակոռուպցիոն մասնագիտացված իրավապահ մարմինների, գիտական, կրթական և հասարակական կազմակերպությունների հետ հակակոռուպցիոն փորձաքննության գործընթացում համագործակցության և աշխատանքների համակարգման լիազորությունների վերապահման մասով:
9. 18-րդ միջոցառումը լրացվել է «շահերի հավանական և թվացյալ բախման իրավիճակների վերաբերյալ կարգավորումների հստակեցում» նոր բովանդակությամբ: ԹԻՅԿ-ն դեռևս 2020 թ. իրականացրել է «Շահերի բախման համակարգը և դրա կառավարումը ՀՀ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններում» թեմայով հետազոտություն և կազմել զե-

կույց, որի նախագիծը 2021 թ. փոխանցվել է Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովին: Չեկույցում վերլուծության են ենթարկվել հանրային ծառայության ոլորտում շահերի բախման ինստիտուտի օրենսդրական կարգավորումները, վեր են հանվել «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով և հանրային ծառայության առանձին ոլորտների գործունեությունը կանոնակարգող այլ օրենքներով ու ենթաօրենսդրական ակտերով հանրային պաշտոնյաների ու ծառայողների շահերի բախման սահմանումների, տեսակների, անհամատեղելիության պահանջների, այլ սահմանափակումների, նվերների ընդունման արգելքի, շահերի բախման բացահայտման եղանակներն ու գործիքները, շահերի բախման կառավարման ու դրանց պահանջների խախտումների համար պատասխանատվության միջոցները: Միաժամանակ, շահերի բախման կառավարման միջազգայնորեն ընդունված չափորոշիչների ու ուղեցույցների, առանձին երկրների լավագույն փորձի հիման վրա ներկայացվել են՝ պետական և ՏԻ մարմիններում շահերի բախման բացահայտման և կառավարման օրենսդրության միասնականացման, ինստիտուցիոնալ կառույցների, շահերի բախման, անհամատեղելիության պահանջների այլ սահմանափակումների, նվերների ընդունման արգելքի պահանջների խախտումների համար պատասխանատվության միջոցների սահմանման, կիրառվող գործիքակազմերին համարժեք կառուցակարգերի մշակման ու կիրարկման վերաբերյալ առաջարկություններ: Ելնելով վերանշյալից, առաջարկվում է՝

- 18-րդ միջոցառման վերնագիրը շարադրել «Հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և հանրային ծառայողների անհամատեղելիության պահանջների, այլ սահմանափակումների, նվերների ընդունման արգելքի, իրավիճակային շահերի բախման վերաբերյալ կարգավորումների հստակեցում» խմբագրությամբ:
- Միաժամանակ, նույն միջոցառման 2021-2022 թթ. համար նախատեսել ոչ միայն անհամատեղելիության պահանջների ու շահերի հավանական և թվացյալ բախման իրավիճակների վերաբերյալ ակնկալվող արդյունքներ, այլև ամբողջությամբ շահերի բախման թե՛ իրավիճակային, թե՛ անհամատեղելիության պահանջների, և թե՛ այլ սահմանափակումների ու նվերների ընդունման արգելքի օրենսդրական կարգավորումների հստակեցման և դրանից բխող կառուցակարգերի մշակման հարցերը:
- Որպես ինքնուրույն ակնկալվող արդյունք նպատակահարմար է առանձնացնել շահերի բախման, այդ թվում՝ անհամատեղելիության պահանջների, այլ սահմանափակումների, նվերների ընդունման արգելքի և իրավիճակային շահերի բախման բացահայտման ու կառավարման գործիքակազմերի մշակման ու կիրարկման հարցերը:

Վերոնշյալ փոփոխությունների իրականացման նպատակով առաջարկվում է հանրային պաշտոն զբաղեցնող անձանց և ծառայողների շահերի բախման բացահայտման և կառավարման թեմայով կազմակերպել քննարկում և քննարկման արդյունքներով որոշել 18-րդ միջոցառման բովանդակության մեջ լրացումներ ու փոփոխություններ կատարելու շրջանակը: